

HOOFDSTUK TWAALF

De beenderen van Dadhicha

'Ik wil nog meer horen over Agastya, brahmaan,' zei Yudhishthira. 'Over alles wat die wijze rishi gedaan heeft.'

'Dan vertel ik je een verhaal dat de maat van de mensen te boven gaat, koning,' zei Lomasha, 'en je zult horen hoe groot de macht van Agastya is.'

En Lomasha vertelde.

In het krita-tijdperk, het eerste en volmaakte van de vier, leefden er danava's, van het geslacht van de asura's, die in de strijd niet te verslaan waren. Ze heetten de Kalakeya's, en hun scharen waren wreder dan alle andere. Ze schaarden zich achter een asura die Vritra heette, en met hun wapens in de hand joegen ze de goden alle kanten op. De goden besloten Vritra te doden, en met Indra gingen ze naar Brahma, de Grootvader. Ze stonden voor hem met gevouwen handen.

'Ik weet wat jullie willen,' zei Brahma. 'Zo kunnen jullie Vritra doden. Er is een grote rishi, edel van geest, die Dadhicha heet. Ga samen naar hem toe en vraag hem om een gunst. Hij volgt de dharma, en hij geeft die graag. Zeg met jullie allen tegen hem, omdat jullie de overwinning willen: "Geef ons je beenderen, voor het welzijn van de drie werelden." Dan zal hij zijn lichaam verlaten en jullie zijn beenderen geven. Maak daaruit de bliksem, een hard en scherp wapen met zes kanten en met een geluid dat schrik aanjaagt, een wapen

dat de sterkste vijand doodt. Daarmee zal Indra, de god van de honderd offers, Vritra doden. Nu weten jullie alles. Doe het snel.'

De goden namen afscheid van de Grootvader en gingen met Narayana voorop, dat is Vishnu, naar de hermitage van Dadhicha. Die lag aan de overkant van de Sarasvati, tussen dichte bomen en klimplanten. De bijen zoemden er als priesters die de gezangen van de Veda zingen, en de kokila's riepen ertussendoor. Buffels, zwijnen en herten liepen er rond zonder angst voor de tijger, olifanten speelden met hun wijfjes in het meer, en uit de grotten klonk het brullen van leeuwen en tijgers.

Daar zagen ze Dadhicha, de rishi die men ook Dadhichi noemt. Hij straalde als de zon, en zijn lichaam gloeide. De goden raakten zijn voeten aan, bogen voor hem en vroegen hem om de gunst die Brahma hun had genoemd.

'Ik doe vandaag wat goed is voor jullie, goden,' zei Dadhicha. 'Mijn eigen lichaam geef ik op.'

Hij had zichzelf in zijn macht, en ineens liet hij zijn levensadem gaan. De goden namen de beenderen van de dode, zoals hun gezegd was, en met de overwinning voor ogen brachten ze die naar Tvashtri, de ambachtsman van de goden, en vertelden hem waarvoor ze kwamen. Tvashtri hoorde hen aan, en met zorg en inspanning maakte hij de bliksem. Toen het af was, zei hij tegen Indra: 'Met dit wapen, het beste dat er is, kunt u vandaag die wrede vijand van de goden tot as verbranden. Dood hem, en heers dan gelukkig over de hele hemel van de goden, met allen die u volgen.' Indra nam de bliksem eerbiedig van hem aan.

Met de bliksem in zijn hand, en met de sterke goden om zich heen als zijn wacht, trok hij op tegen Vritra. Vritra lag uitgestrekt over de aarde en het hemelgewelf en bedekte ze allebei, en aan alle kanten stonden de reusachtige Kalakeya's om hem heen, hun wapens geheven. De goden en de danava's vochten, maar niet lang, en toch huiverden de drie werelden ervan. Zwaarden werden geheven en op lichamen neergeslagen, en het lawaai was oorverdovend. Hoofden vielen uit de lucht op de aarde, zoals de vruchten van de palmyrapalm van hun steel vallen. De Kalakeya's trokken gouden pantsers aan en stormden met hun ijzeren knotsen op de goden af. Die stormloop konden de goden niet weerstaan: ze braken en vluchtten.

Indra, de god met de duizend ogen, zag de goden vluchten en zag Vritra groeien, en hij zonk weg in een diepe moedeloosheid. Hij zocht zijn toevlucht bij Narayana. De eeuwige Vishnu zag hem zo verslagen staan, en hij legde een

deel van zijn eigen vuur in Indra en maakte zijn kracht groter. Nu Vishnu dat gedaan had, gaf ieder uit de scharen van de goden Indra iets van zijn eigen vuur, en de zuivere brahmaanse rishi's deden hetzelfde. Door Vishnu, door de goden en door de rishi's werd Indra sterker dan hij ooit was geweest.

Vritra merkte dat de koning van de goden nu vol kracht was, en hij brulde, en hij brulde opnieuw. De aarde, de windstreken, de lucht, het hemelgewelf en de bergen beefden ervan. Indra hoorde dat gebrul, en haastig wierp hij de bliksem om de asura te doden. De bliksem trof hem, en de grote asura viel voorover met zijn gouden kransen om, zoals lang geleden de berg Mandara uit de hand van Vishnu viel.

Vritra was dood, maar Indra rende in zijn angst weg naar een meer om zich erin te verbergen. Hij dacht dat de bliksem zijn hand nooit had verlaten, en hij geloofde niet dat Vritra dood was. Alle goden juichten, en de grote rishi's zongen Indra's lof. De goden schoten samen op de danava's af, die terneergeslagen waren door Vritra's dood, en doodden er velen. Wie overbleef, vluchtte de oceaan in.

In die diepte zonder grond, vol vissen en edelstenen, kwamen de danava's bijeen en beraadslaagden vol trots hoe ze de drie werelden konden vernietigen. Wie van hen een helder oordeel had, stelde een plan voor, de een dit, de ander dat. Ten slotte kwam er een wrede gedachte bij hen op.

'Eerst moeten we iedereen doden die kennis en ascese heeft,' zeiden ze. 'Alle werelden rusten op ascese. Laten we de ascese vernietigen, en snel. Iedereen op aarde die ascese doet, die de dharma kent en de Veda, moeten we zonder uitstel doden. Als zij er niet meer zijn, is de wereld vergaan.'

Ze waren allemaal hun verstand kwijt, en de gedachte aan de ondergang van de wereld maakte hen blij. In de oceaan, de schatkamer van de edelstenen en het verblijf van Varuna, met golven zo hoog als heuvels, richtten ze hun vesting in.

Het water is verteerd

En Lomasha vertelde verder.

Vanuit de oceaan, het water dat aan Varuna toebehoort, begonnen de Kalakeya's aan de ondergang van de drie werelden. In het donker van de nacht vielen ze de muni's aan, de wijzen die in de hermitages en op de

heilige plaatsen woonden, en ze aten hen op. In de hermitage van Vasishtha verslonden die kwaadaardige danava's honderdachtentachtig brahmanen, en nog negen andere asceten. In de heilige hermitage van Chyavana, waar veel tweemaal geborenen woonden, aten ze honderd muni's op die van vruchten en wortels leefden. 's Nachts moordden ze, en overdag doken ze de zee in. In de hermitage van Bharadvaja sloegen ze twintig leerlingen van de Veda neer, die in onthouding leefden en zich met lucht en water voedden. Nacht na nacht trokken de Kalakeya's langs de hermitages, vol vertrouwen in de kracht van hun armen, en doodden scharen van brahmanen, en de Tijd had hen al aangeraakt. De mensen wisten niet wie de asceten dat aandeed.

's Morgens zag men de muni's op de grond liggen, uitgemergeld door hun vasten, en levenloos. Van veel lichamen was het vlees weg, het bloed, het merg en de ingewanden, en de ledematen lagen los van elkaar. Hier en daar lagen hopen botten, als hopen schelpen. De aarde lag bezaaid met omvergegooide kruiken, met gebroken offerlepels en met de verstrooide vuren die de asceten zo zorgvuldig hadden onderhouden. Er werd geen Veda meer opgezegd, er klonk geen offerroep meer, er waren geen offers en geen feesten meer.

De overlevenden dachten alleen nog aan hun eigen leven en vluchtten alle kanten op. Sommigen kropen in grotten, anderen zochten een schuilplaats bij de watervallen, en weer anderen gaven van angst voor de dood hun leven op. Er waren ook dappere mannen, grote boogschutters, vol trots, die zich tot het uiterste inspanden om de danava's op te sporen. Maar ze vonden hen niet, want de danava's zaten in de zee, en uitgeput gingen ook zij ten onder.

Toen de wereld stillag, zonder offers en zonder feesten, raakten de goden in nood. Met Indra kwamen ze bijeen en beraadslaagden in angst. Daarna gingen ze naar Narayana, die ook Vaikuntha heet, de god die niemand overwint, en ze zeiden tegen hem:

'U hebt ons voortgebracht, u beschermt ons en u draagt ons, ons en de hele wereld. Alles wat beweegt en alles wat niet beweegt, is uit u voortgekomen. Lang geleden, toen de aarde in de zee verloren was, hebt u haar in de gedaante van een everzwijn uit de zee getild, voor het welzijn van de wereld. In de gedaante van een man-leeuw hebt u Hiranyakashipu gedood, de oudste van de daitya's, die zo sterk was. Bali, de grote asura, kon door geen wezen gedood worden, en u hebt hem in de gedaante van een dwerg uit de drie werelden verdreven. De asura Jambha, de grote boogschutter, die wreed was en de offers verstoorde, hebt u neergeveld. Uw daden zijn niet te tellen. Wij zijn bang, en

u bent onze toevlucht. Daarom komen wij u, god van de goden, zeggen wat er in de wereld gebeurt. Bescherm de werelden, en de goden, en Indra, tegen deze grote angst.

Van wat hier gegeven wordt, leven alle schepselen, van alle vier de soorten, en wie zo gevoed wordt, voedt op zijn beurt de goden en de voorouders met offers. Zo leven de werelden, de een steunend op de ander, en door uw welgezindheid en onder uw bescherming zonder zorg. Maar nu is er een grote angst over de werelden gekomen. We weten niet wie de brahmanen 's nachts doodt. Als de brahmanen verdwijnen, gaat de aarde ten onder, en als de aarde ten onder gaat, gaat ook de hemel van de goden ten onder. U die over alles wat bestaat heerst, bescherm de werelden, zodat ze niet vergaan.'

'Ik weet waardoor de schepselen omkomen,' zei Vishnu. 'Ik zal het jullie zeggen. Luister, en wees niet ongerust. Er is een wrede schare die de Kalakeya's heet. Achter Vritra hebben ze de hele wereld gekweld. Toen ze zagen dat Indra, de god met de duizend ogen, Vritra had gedood, zijn ze om hun leven te redden de oceaan in gegaan, het verblijf van Varuna, waar de haaien en de krokodillen zwemmen. Vandaar doden ze 's nachts de muni's, om de werelden uit te roeien. Zolang ze in de zee schuilen, kunnen jullie hen niet vernietigen. Bedenk hoe de zee drooggelegd kan worden. En wie kan de oceaan droogleggen, behalve Agastya?'

De goden namen afscheid van Vishnu en gingen naar de hermitage van Agastya. Daar zagen ze hem, vol vuur, met rishi's om zich heen die hem dienden, zoals de goden de Grootvader dienen. Ze naderden Agastya, die men de zoon van Mitra en Varuna noemt. Hij week nooit van zijn weg, hij was een berg van ascese, en ze prezen hem om zijn daden.

'Toen Nahusha de werelden kwelde,' zeiden ze, 'was u hun toevlucht, en die doorn in de wereld werd van de troon van de goden gestoten. De berg Vindhya groeide ineens van woede tegen de zon, maar hij groeit niet meer, omdat hij uw woord niet overtreedt. En toen de wereld in duisternis gehuld lag en de dood de schepselen kwelde, vonden ze bij u hun beschermer en kwamen ze tot rust. Altijd als wij in angst zitten, bent u onze toevlucht. Daarom vragen we u in onze nood om een gunst, want u geeft de gunsten waar men u om vraagt.'

'Waarom groeide de Vindhya ineens, grote muni?' vroeg Yudhishthira. 'Wat had hem zo woedend gemaakt?'

En Lomasha vertelde.

Surya, de zonnegod, trok elke dag tussen zijn opgang en zijn ondergang rechtsom om de Meru heen, de grote gouden berg, de koning van de bergen, zoals men doet om iemand te eren. Dat zag de Vindhya, en hij zei tegen Surya: 'Zoals u elke dag om de Meru heen gaat en hem eert door rechtsom om hem heen te trekken, zo moet u het ook bij mij doen.'

'Ik ga niet uit eigen wil rechtsom om deze berg,' zei Surya. 'Deze baan is mij gewezen door hem die deze wereld heeft gemaakt.'

Daarop begon de berg van woede te groeien, want hij wilde de baan van de zon en de maan versperren. Alle goden kwamen met Indra naar de Vindhya en probeerden hem tegen te houden, maar hij luisterde niet naar hen. Daarop zochten ze Agastya op, de muni die zich aan zijn ascese wijdde en de dharma droeg. In zijn hermitage vertelden ze hem wat er gebeurd was.

'De Vindhya, de koning van de bergen, is in de macht van zijn woede,' zeiden de goden, 'en hij verspert de baan van de zon en de maan en de loop van de sterren. Niemand kan hem tegenhouden behalve u. Houd hem tegen.'

Agastya ging met zijn vrouw, Lopamudra, naar de berg. Hij kwam bij de Vindhya en zei: 'Ik wil dat je me een weg geeft, berg. Ik moet naar het zuiden, voor iets wat ik daar te doen heb. Wacht op me tot ik terugkom. Als ik terug ben, kun je groeien zoveel je wilt.' Zo sloot hij met de Vindhya een afspraak, en tot op vandaag is Agastya niet uit het zuiden teruggekeerd.

'Nu weet je waarom de Vindhya niet meer groeit,' zei Lomasha. 'Door de macht van Agastya.'

En Lomasha vertelde verder.

'Waarvoor zijn jullie gekomen?' vroeg Agastya aan de goden. 'Welke gunst willen jullie van mij?'

'Dit willen we van u, grote rishi,' zeiden de goden. 'Drink de grote oceaan leeg. Dan kunnen we de Kalakeya's doden, die vijanden van de goden, met allen die bij hen horen.'

'Goed,' zei Agastya. 'Ik zal doen wat jullie willen, en het zal de werelden veel goed doen.'

Hij ging op weg naar de oceaan, de heer van de rivieren, met rishi's die door hun ascese volmaakt waren, en met de goden. Mensen, naga's, gandharva's, yaksha's en kimpurusha's, wezens die half mens en half dier zijn, volgden hem, want ze wilden dat wonder zien. Samen kwamen ze bij de bulderende zee. Ze leek te dansen met haar golven, op te springen met de wind, te lachen met

haar schuim en te struikelen in de grotten van de kust, en ze krioelde van de zeedieren en de zwermen vogels.

Aan de zee zei Agastya tegen de goden en de rishi's die met hem gekomen waren: 'Voor het welzijn van de werelden drink ik nu de oceaan, het verblijf van Varuna. Maak jullie snel klaar voor wat er te doen staat.'

Woedend begon hij de zee te drinken, en alle werelden keken toe. De goden met Indra stonden versteld, en ze prezen hem: 'U beschermt ons, u ordent de werelden en houdt ze in stand. Door uw welgezindheid gaat de wereld met haar goden niet ten onder.' Terwijl de goden hem zo eerden, terwijl overal de instrumenten van de gandharva's klonken en bloemen van de goden op hem neerregenden, dronk Agastya de oceaan leeg, tot er geen water meer in stond.

Met hun beste wapens, wapens van de goden, vielen de goden onverschrokken de danava's aan. Die brulden en vochten een ogenblik verbeten terug, maar de stormloop van de sterke, snelle goden konden ze niet weerstaan. De muni's hadden zich door ascese gezuiverd, en met die ascese hadden ze hen al verschroeid. Hoe ze zich ook verzetten, de goden doodden hen. Met hun gouden halssieraden, hun oorringen en armbanden lagen de gedode danava's daar te stralen, als palashabomen in bloei. Een paar Kalakeya's die overbleven, spleten de aarde, de godin, open en vluchtten naar de werelden onder de aarde.

Toen de danava's dood waren, prezen de goden de rishi. 'Door uw welgezindheid is er een groot geluk over de werelden gekomen, en door uw vuur zijn de wrede Kalakeya's gedood. Vul nu de zee weer, u die de werelden in stand houdt. Geef het water dat u gedronken hebt terug.'

'Dat water heb ik verteerd,' zei Agastya. 'Als jullie de zee willen vullen, moeten jullie een ander middel bedenken.'

De goden bleven verbijsterd en terneergeslagen achter. Alle schepselen namen afscheid van elkaar, bogen voor de rishi en gingen terug naar waar ze vandaan kwamen. De goden gingen met Vishnu naar de Grootvader, en na lang overleg vroegen ze hem met gevouwen handen hoe de oceaan weer vol kon komen.

De zestigduizend

Brahma, de Grootvader van de werelden, gaf de goden antwoord. 'Ga, goden, waarheen jullie willen. Pas na lange tijd zal de oceaan weer worden wat hij was.

De aanleiding zullen de verwanten zijn van de grote koning Bhagiratha.' Alle goden gingen heen en wachtten op die dag.

'Wat was die aanleiding, muni?' vroeg Yudhishthira. 'Hoe werden die verwanten de aanleiding, en hoe kwam de zee weer vol door wat Bhagiratha deed? Ik wil horen wat die koningen gedaan hebben, brahmaan.'

En Lomasha vertelde.

In het huis van Ikshvaku werd een koning geboren die Sagara heette. Hij was mooi, moedig en sterk, en hij had geen zoon. Hij roeide de Haihaya's en de Talajangha's uit, onderwierp de andere koningen en regeerde over zijn rijk. Hij had twee vrouwen, trots op hun schoonheid en hun jeugd: de een was een prinses uit Vidarbha, de ander een prinses van de Shibi's. Omdat hij een zoon wilde, trok de koning met zijn twee vrouwen naar de berg Kailasa, en daar deed hij een zware ascese. Hij verzonk in yoga, de oefening waarmee men geest en zinnen bedwingt, en zo kwam hij tot Shiva, de god met de drie ogen, die de boog Pinaka draagt en de drietand, de man van Uma. Zodra de koning de god zag die gunsten geeft, viel hij met zijn twee vrouwen aan zijn voeten en vroeg hem om een zoon.

'Door het uur waarop je mij om een gunst hebt gevraagd,' zei Shiva tegen de koning en zijn vrouwen, 'zullen er bij de ene van je twee vrouwen zestigduizend zonen geboren worden, dapper en trots in de strijd. Maar die zullen samen ten onder gaan. Bij de andere zal één dappere zoon geboren worden, die je geslacht voortzet.' En Shiva, die ook Rudra heet, verdween op die plek.

Koning Sagara ging met zijn twee vrouwen naar huis. Na een tijd werden de twee koninginnen met hun lotusogen zwanger, de prinses uit Vidarbha en de prinses van de Shibi's. Toen het zover was, bracht de prinses uit Vidarbha een kalebas ter wereld, en de prinses van de Shibi's een jongen die zo mooi was als een god. De koning wilde de kalebas weggooien, maar toen hoorde hij uit de lucht een stem, diep en zwaar.

'Doe niets overhaasts, koning. Je mag je zonen niet verwerpen. Haal het zaad uit de kalebas en bewaar het zorgvuldig, verdeeld over warme potten die vol offerboter zijn. Dan krijg je zestigduizend zonen. Zo heeft Shiva, de Grote God, bepaald dat je zonen geboren worden. Wijk er niet van af.'

De koning vertrouwde op de stem uit de lucht en deed alles wat hem gezegd was. Hij nam elk zaadje apart en legde het in een pot met offerboter, en om zijn zonen te beschermen zette hij bij elke pot een voedster. Na lange

tijd werden er zo, door de gunst van Rudra, zestigduizend zonen geboren aan de koninklijke wijze, ontzaglijk sterk. Ze waren wreed in wat ze deden. Ze zwierven door de lucht, en omdat ze met zovelen waren, minachtten ze alle werelden, ook de goden. Ze kwelden de goden, de gandharva's en de rakshasa's en alle schepselen, want ze waren dapper en vochten graag. De mensen werden door die domme zonen van Sagara geplaagd, en met alle goden zochten ze hun toevlucht bij Brahma.

'Ga terug, goden, met al deze mensen,' zei de Grootvader. 'Het duurt niet lang meer, of de zonen van Sagara komen gruwelijk aan hun eind, door hun eigen daden.' Goden en mensen namen afscheid van de Grootvader en gingen terug naar waar ze vandaan kwamen.

Na heel veel dagen werd koning Sagara gewijd voor het paardenoffer. Zijn paard zwierf over de aarde, en zijn zonen beschermden het. Het paard kwam bij de zee, die leeg lag, en al werd het zo zorgvuldig bewaakt, het verdween op die plek. De zonen van Sagara dachten dat iemand het gestolen had. Ze gingen terug naar hun vader en vertelden hem dat het paard voor hun ogen was weggeroofd. 'Zoek het paard in alle windstreken,' zei hij.

Op het bevel van hun vader zochten ze het paard in alle windstreken en op de hele aarde, maar al zochten ze met hun allen, ze vonden niets. Ze gingen terug, vouwden hun handen en zeiden tegen hun vader: 'Koning, op uw bevel hebben we de hele aarde doorzocht, met haar zeeën, haar wouden en eilanden, haar rivieren en grotten, haar bergen. Maar we vinden het paard niet, en de dief ook niet.'

De koning verloor zichzelf in zijn woede, en in de macht van het lot zei hij tegen hen allemaal: 'Ga, en kom niet terug. Zoek het paard opnieuw. Zonder het offerpaard mogen jullie niet terugkomen, jongens.'

Zijn zonen namen het bevel van hun vader aan en begonnen opnieuw de hele aarde te doorzoeken. Die helden vonden een plek waar de aarde gespleten was. Ze kwamen bij die spleet en begonnen te graven, en met spaden en houwelen groeven ze in de zee. De oceaan, het verblijf van Varuna, die van alle kanten werd opengereten, leed hevige pijn. Asura's, naga's, rakshasa's en andere wezens schreeuwden het uit terwijl de zonen van Sagara hen doodden. Bij honderden en duizenden zag men ze liggen, de koppen afgeslagen, de lichamen kapot, de knieën, de botten en de schedels gebroken. Ze groeven verder in de oceaan, het verblijf van de makara's, en er ging lange tijd voorbij, maar het paard zagen ze niet.

In het noordoosten van de zee groeven de zonen van Sagara de aarde open tot in de werelden die eronder liggen, en daar zagen ze het paard rondlopen. Ze zagen ook Kapila, de grote rishi. Hij gloeide als een vuur met zijn vlammen. Bij het zien van het paard gingen de haren op hun lijf overeind. De Tijd dreef hen voort: ze letten niet op Kapila en renden naar het paard om het te grijpen.

Nu werd Kapila woedend, de muni die de wijzen ook Vasudeva noemen. Hij opende zijn oog wijd, liet zijn vuur op hen los en verbrandde de domme zonen van Sagara.

Narada, de rishi met zijn grote ascese, zag dat ze tot as waren verbrand. Hij ging naar Sagara en vertelde het hem. De koning hoorde dat nieuws uit de mond van de muni, en een ogenblik was hij radeloos. Toen dacht hij aan het woord van Shiva. Hij riep zijn kleinzoon Anshuman, de zoon van Asamanjas.

'Die zestigduizend zonen, met hun kracht zonder maat, zijn op het vuur van Kapila gestuit, en om mij zijn ze gestorven,' zei hij. 'En ook je vader heb ik verstoten, mijn jongen, jij die geen smet hebt. Ik moest de dharma beschermen, en ik wilde het welzijn van de burgers.'

'Waarom heeft Sagara, die grote koning, zijn eigen zoon verstoten?' vroeg Yudhishthira. 'Dat is zo moeilijk om te doen, en die zoon was een held. Vertel het me, Lomasha.'

'Sagara had een zoon die Asamanjas heette,' zei Lomasha, 'de zoon die de prinses van de Shibi's hem had geschonken. Die greep de zwakke kinderen van de burgers bij hun voeten en gooide ze schreeuwend in de rivier. De burgers kwamen bijeen, vol angst, en met gevouwen handen smeekten ze Sagara: "Grote koning, u beschermt ons tegen gevaren zoals vijandelijke legers. Bescherm ons dan nu tegen het gevaar dat Asamanjas heet." De koning hoorde wat zijn burgers zeiden, een ogenblik was hij radeloos, en toen zei hij tegen zijn raadslieden: "Verdrijf vandaag nog mijn zoon Asamanjas uit de stad. Als jullie willen doen wat mij lief is, doe het dan snel." De raadslieden deden haastig wat de koning hun bevolen had. Zo verbande Sagara zijn zoon, omdat hij het welzijn van de burgers wilde.'

En Lomasha vertelde verder.

'Dat ik je vader heb verstoten, brandt in mij, en de dood van mijn zonen, en dat ik het paard niet terugkrijg, mijn jongen,' zei Sagara tegen Anshuman. 'Ik ben door verdriet verteerd, en omdat mijn offer verstoord is, weet ik niet meer

waar ik het zoeken moet. Breng het paard terug, kleinzoon, en red me uit de oorden van kwelling.'

Anshuman ging naar de plek waar de aarde was opengegraven. Langs die weg ging hij de zee in, en daar zag hij Kapila, de grote rishi, en het paard. Voor die oude rishi, een berg van vuur, boog hij tot zijn hoofd de grond raakte, en hij vertelde hem waarvoor hij kwam.

'Vraag me een gunst,' zei Kapila.

Als eerste vroeg Anshuman het paard, voor het offer. Als tweede vroeg hij water dat zijn vaders zou zuiveren.

'Ik geef je alles wat je vraagt, jij die geen smet hebt,' zei Kapila. 'Ik wens je alle goeds. In jou wonen vergevingsgezindheid, dharma en waarheid. Door jou heeft Sagara bereikt wat hij wilde, en door jou heeft je vader een zoon. Door jouw macht zullen de zonen van Sagara in de hemel van de goden worden opgenomen. En de zoon van jouw zoon zal Shiva, de Grote Heer, gunstig stemmen en de Ganga, die haar weg gaat langs het hemelgewelf, over de aarde en onder de aarde, uit de hemel van de goden naar beneden halen, om de zonen van Sagara te zuiveren. Neem het offerpaard mee, en laat het offer van Sagara voltooid worden.'

Anshuman nam het paard en ging terug naar de offerplaats van Sagara. Hij raakte de voeten van de koning aan, en Sagara rook aan zijn kruin. Anshuman vertelde hem alles wat hij gezien en gehoord had, en hoe de zonen van Sagara waren omgekomen, en hij zei dat het paard op de offerplaats stond. Sagara liet zijn verdriet om zijn zonen los. Hij eerde Anshuman en voltooide het offer. Alle goden eerden de koning, en hij nam de oceaan, het verblijf van Varuna, als zoon aan. Lang regeerde hij over zijn rijk, de koning met de lotusogen, en toen legde hij de last op zijn kleinzoon en ging naar de hemel van de goden.

Ook Anshuman, die de dharma volgde, regeerde over de aarde, tot aan de zee die haar als een gordel omgeeft, zoals zijn grootvader had gedaan. Hij kreeg een zoon die Dilipa heette, een kenner van de dharma, en toen hij hem het rijk had gegeven, stierf hij. Het einde van zijn voorvaders liet Dilipa geen rust. Hij dacht na over de bestemming die ze zouden bereiken, en hij deed alle moeite om de Ganga naar beneden te halen. Maar hoe hij het ook probeerde, met al zijn kracht, het lukte hem niet. Hij kreeg een zoon, Bhagiratha, die de dharma volgde en altijd de waarheid zei. Dilipa wijdde hem tot koning en trok naar het woud. Hij bereikte de volmaaktheid van zijn ascese, en toen zijn tijd gekomen was, ging hij uit het woud naar de wereld van de goden.

Een snoer van parels

Bhagiratha werd een groot boogschutter en wagenstrijder, een koning die over de hele aarde heerste, een vreugde voor de ogen en het hart van iedereen. Hij hoorde hoe Kapila zijn voorvaders had gedood, en dat ze de hemel van de goden niet hadden bereikt. Hij liet zijn rijk aan zijn raadsman over en ging naar de flanken van de Himalaya. Met zijn ascese wilde hij zijn kwaad verbranden en de Ganga voor zich winnen.

Hij zag de Himalaya voor zich. De toppen zaten vol ertsen, en van alle kanten hingen er wolken tegenaan die op de wind dreven. Leeuwen en tijgers hielden zich op in de grotten. Ganzen, pauwen en kokila's riepen er door elkaar. Kinnara's, de wezens die in de bergen zingen, en apsara's zaten op de rotsen. De olifanten die de windstreken dragen, hadden met de punten van hun slagtanden de bomen geschaafd, en er kropen slangen met dodelijk gif en tongen als vlammen. Op sommige plaatsen was de berg goudkleurig, op andere als zilver, en elders zwart als oogzwart.

Daar deed Bhagiratha een zware ascese. Duizend jaar lang leefde hij van vruchten, wortels en water. Toen er duizend jaar van de goden voorbij waren, nam de Ganga, de grote rivier, zelf een gestalte aan en liet zich aan hem zien.

'Wat wil je van mij, koning?' zei ze. 'Wat moet ik je geven? Zeg het me, en ik zal doen wat je vraagt.'

'U die gunsten geeft, grote rivier,' zei de koning tegen de dochter van de Himalaya, 'mijn voorvaders zochten het paard, en Kapila heeft hen naar het verblijf van Yama gestuurd, de god van de doden. Die zestigduizend zonen van Sagara stuitten op het vuur van Kapila, en in een ogenblik waren ze dood. Omdat ze zo zijn omgekomen, hebben ze geen plaats in de hemel van de goden, zolang u hun lichamen niet met uw water besprenkelt. Breng mijn vaders, de zonen van Sagara, daarheen. Om hen smeek ik het u.'

'Ik zal doen wat je vraagt,' zei de Ganga. 'Maar als ik uit de lucht naar beneden val, is de kracht van mijn val niet te dragen. Niemand in de drie werelden kan me opvangen, behalve Shiva, de Grote Heer met de blauwe keel. Stem hem gunstig met je ascese, hem die gunsten geeft. Als ik val, zal die god me met zijn hoofd opvangen, en hij zal je wens vervullen, omdat je het goed meent met je vaders.'

Bhagiratha ging naar de berg Kailasa en stemde Shiva met zijn ascese gunstig. Na een tijd kwam hij bij de god, en hij kreeg van hem de gunst die hij

vroeg: dat Shiva de Ganga zou opvangen, zodat zijn vaders in de hemel van de goden konden wonen.

'Goed,' zei Shiva, ook om de goden te behagen. 'Ik zal haar voor jou opvangen, de heilige rivier van de goden, als ze uit de lucht valt.'

Hij ging naar de Himalaya, met de gana's, de scharen die hem volgen, met hun wapens geheven. Daar stond hij, en hij zei tegen Bhagiratha: 'Roep nu de rivier aan, de dochter van de koning van de bergen. Als ze uit de hemel van de goden valt, vang ik haar op.'

De koning boog, zuiver en ingekeerd, en richtte zijn gedachten op de Ganga. De mooie rivier met haar heilige water voelde dat hij aan haar dacht, ze zag de Grote Heer staan, en ineens stortte ze zich uit de lucht. De goden zagen haar vallen, en met de grote rishi's, de gandharva's, de naga's en de rakshasa's kwamen ze kijken.

De Ganga, de dochter van de Himalaya, viel uit de lucht, met haar wilde draaikolken, vol vissen en haaien. Shiva ving haar op met zijn voorhoofd, en daar lag ze als een snoer van parels. Ze stroomde verder, op weg naar de zee, en ze splitste zich in drie stromen. Hier kronkelde ze in bochten, daar struikelde ze, en gehuld in haar kleed van schuim ging ze verder, zoals een vrouw die dronken is. Elders bulderde ze met het geraas van haar water. Toen ze de aarde bereikte, zei ze tegen Bhagiratha: 'Wijs me de weg die ik moet gaan, koning. Om jou ben ik naar de aarde gekomen.'

Koning Bhagiratha ging op weg naar de plek waar de lichamen van de zonen van Sagara lagen, zodat het heilige water hen zou zuiveren. Shiva, voor wie de wereld buigt, had de Ganga opgevangen, en hij ging met de goden terug naar de Kailasa. Bhagiratha bereikte met de Ganga de zee, en met haar kracht vulde hij de oceaan, het verblijf van Varuna. De koning nam de Ganga als zijn dochter aan, en daar offerde hij water aan zijn vaders.

'Nu heb ik je alles verteld waar je me naar vroeg,' zei Lomasha. 'Zo is de Ganga, die langs het hemelgewelf, over de aarde en onder de aarde gaat, op de aarde neergedaald om de zee te vullen. Zo heeft de grote rishi de zee leeggedronken, met een reden. En zo heeft Agastya Vatapi, de doder van brahmanen, aan zijn eind gebracht.'

. . .

HOOFDSTUK TWAALF van *De wapens van de goden*, boek 4 van *De Mahabharata opnieuw verteld* door Jan de Vries. Dit hoofdstuk staat op mahabharata.nl/lezen/de-wapens-van-de-goden/de-beenderen-van-

dadhicha/, met de verhalen, de personages en de plaatsen erbij. Het volgende hoofdstuk, *De gelofte van de omhelzing*, staat op mahabharata.nl/lezen/de-wapens-van-de-goden/de-gelofte-van-de-omhelzing/. Het hele boek is als PDF en EPUB te downloaden op mahabharata.nl/lezen/de-wapens-van-de-goden/.
Nederlandse tekst © 2026 Jan de Vries; werkeditie, niet in de handel.